

Gården som grundejerforeningen er udstykket fra. Området ses øverst i billedet.

Grundejerforeningen Kildegårdens historie i 50 år – kort fortalt

Kilder: Grundejerforeningens protokoller og medlemmers fortællinger samt Greve Lokalhistoriske Arkiv

Indhold:

Femfingerplanen

De Plougske grunde

Greve Kommune før kommunesammenlægningen i 1970

Kildegården

- Udstykning
- Etablering af grundejerforeningen Kildegården
- Bestyrelsens opgaver
- Tilkørselsforhold
- Indkøbsmuligheder
- Børnepasning
- Kloakering
- Nye trafikale muligheder
- Sociale aktiviteter
- Fra private til kommunale veje
- Legeplads
- Anlægsfond
- Bestyrelsens nuværende opgaver
- Kildestien
- Støjdæmpning og udvidelse af motorvejen
- Nedlægning af el i jordkabler
- Bane fra København til Ringsted
- Mosen.

Femfingerplanen

Da København i efterkrigsårene var ved at sprænge sine rammer, blev der fra regering og folketing søgt mulighed for ekspansion. Der udarbejdedes den såkaldte femfingerplan, hvor den ene finger pegede mod sydvest i retningen Køge Bugt Roskilde. Det var denne finger der måtte sættes mest på. Her var store ubebyggede områder og der planlagdes en række bymæssige bebyggelser langs en kommende bane. I 1948 vedtoges en egnplan for Storkøbenhavn og samme år vedtoges ekspropriationsloven for anlæg af S-bane til Solrød. I 1961 vedtoges loven om anlæg af S-bane til Vallensbæk og loven om planlægning i Køge Bugt området. Det var herefter opgaven for amtsråd og sogneråd at føre planerne ud i livet.

De Plougske grunde

En så omfattende udviklingsplan satte naturligvis gang i grundspekulationerne i området. For den daværende Greve-Kildebrønde kommune udkastede sognerådsformanden proprietær Anders Ploug en idé om at søge spekulationerne stoppet. Han foreslog de udstykkende grundejere at sælge til de kommende bygherrer i parceller á 700 m². Til en enhedspris på 10.000 kr. ville det svare til, hvad den enkelte udstykker kunne opnå ved salg til storopkøbere.

Det er Anders Plougs fortjeneste at denne plan lod sig gennemføre, således at også "den lille mand" for en overkommelig pris kunne blive jordbesidder. Plougs plan vakte almindelig anerkendelse og en socialdemokratisk avis udtrykte sig således: "Hvad der aldrig er lykkedes gennem lovgivning er praktiseret af en vestre-sognerådsformand". Grundene blev herefter altid omtalt som de Plougske grunde. Plougs navn er bevaret for eftertiden, ved at vejen fra Godsvej til Hundige station bærer navnet Anders Plougs Alle.

Selve udstykningens form var en nyskabelse. For første gang i Danmark anvendtes det såkaldte Redburn-system efter engelsk forbillede: Lukkede boligveje indbyrdes forbundet med stisystem, så kørende og gående trafik var adskilt og gennemkørsel udelukket. En idé som senere er fulgt op andre steder. Udstykningerne i Greve-Kildebrønde kommune var klar til iværksættelse op mod jul 1961.

Greve Kommune før kommunesammenlægningen i 1970

Greve Kommune bestod inden kommunesammenlægningen 1.4.1970 af 3 kommuner: Karlslunde-Karlstrup med landsbyerne Karlslunde og Karlstrup, Greve-Kildebrønde med landsbyerne Mosede, Greve og Hundige og Tune med landsbyen Tune.

Kommunerne bestod dengang af mange mindre gårde, der dyrkede landbrug og gartneri. Langs den nuværende strandvej (tidligere kaldt Cementvejen og senere Gl. Køge Landevej) skød der fra 1900 mange sommerhuse op. I kølvandet heraf åbnede der ishuse, bagere og købmænd, Greve Badehotel, Strandlyst Kro samt Greve Bio som åbnede i 1935.

Mosede Havn blev bygget i 1920'erne. Den hed da Fiskerihavnen, fordi den blev bygget til en gruppe fiskere, der indtil da havde været nødt til at trække deres både op på stranden. Havnen udviklede sig løbende og blev også brugt til anløbsbro for godstrafik. Tømmerhandelsfirmaet Jessen havde f.eks. et pakhus på havnen, hvor deres gods fra hele landet blev sejlet til. Om sommeren sejlede en rutebåd til og fra København med folk til sommerhusene.

I 1933 fik Greve-Kildebrønde Kommune deres 1. kommunekontor i lejede lokaler i Kildebrønde Vognfabrik. I 1948 flyttede kommunekontoret til en nyindkøbt træbygning ved stranden med navnet Granhaugen for i 1958 at flytte til det nybyggede rådhus på Jerismosevej (nuværende Greve Borgerhus). Ved kommunesammenlægningen i 1970 var administrationen delt op på de 3 tidligere kommuner, for, ved indvielse af det nuværende rådhus, i 1973 at blive samlet her.

Kildegården

Udstykning.

Grundejerforeningens parceller oprindelig matr. Nr. 6z Greve By og sogn er udstykket af 1m Mosede By, Greve sogn. Det har ikke været muligt at finde ud af hvad den gård hed, som tidligere ejede jorden, kun at den var nabo til Lundemosegård i Mosede Landsby og lå hvor frikirken i dag ligger – den hed formentlig Kildegården. Det var ikke gården, der udstykkede jorden til vores medlemmer. Arealet som

grundejerforeningen ligger på blev købt af Erik Christensen for 610.472 kr., udstykket og solgt for 10.000 kr. pr. grund.

Området var en af de sidste udstykninger, benævnt de Plougske grunde.

Mosedede landsby – den røde markering viser gården, som vores område er udstykket af

Udstykningen var omgivet af marker. De tilstødende grundejerforeninger kom først senere. Elmegården i 1967, Mosedede Bypark i 1977 og Blågården i 1979.

For udstykningen gælder Deklaration 15.10.1963 og Byplanvedtægt nr. 9.

Etablering af grundejerforeningen Kildegården.

Alle grundejere indenfor udstykningens område har ret og pligt til at være medlem af en grundejerforening. Grundejerforeningens formål er at varetage medlemmernes – eller grupper af medlemmers – fælles interesser. Herunder navnlig at forestå de ved deklaration tinglyst 15.10.1963, i forbindelse med udstykningen, fastlagte opgaver med hensyn til anlæg og vedligeholdelse af veje og stier, vandforsyning og anlæg og vedligeholdelse af fællesarealer.

Grundejerforeningen ejer det grønne område ved Mosen og det grønne område ved Blågårdsvej.

Grundejerforeningen ejer Kildestien sammen med grundejerforeningen Elmegården.

I samarbejde med landsretssagfører Arne Homann blev grundejerne derfor indkaldt til stiftende generalforsamling den 29. april 1964. Der var samtidig udarbejdet forslag til vedtægter for foreningen.

Grundejerforeningens 1. bestyrelse bestod af

Formand Per Zachariassen

Næstformand Hans Nielsen

Sekretær Leif Christensen

Kasserer W. Schmidt Jørgensen

Bestyrelsesmedlem Viggo Møller.

Da Hans Nielsen og W. Schmidt Jørgensen samme år solgte deres grunde, måtte bestyrelsen omkonstituere sig således at Leif Christensen blev næstformand og Viggo Møller kasserer. Suppleanterne Viggo Jensen og Vena Jørgensen kom i bestyrelsen. Viggo Jensen blev sekretær og Vena Jørgensen almindeligt bestyrelsesmedlem.

Bestyrelsens opgaver

Bestyrelsens opgaver var store. Grundene var ikke byggemodnet og der skulle derfor samarbejdes med vejentreprenører om anlæg af veje. Der skulle samarbejdes med vandværket om nedlægning af vandledninger og med NESAs om elektricitetsarbejdet.

Det var ikke altid lige let. F.eks. forhandlede bestyrelsen med vandværket i 1½ år inden det lykkedes at få vandværket til at give et acceptabelt tilbud. Det blev på 71.000 kr. mod det første tilbud på 113.000 kr. Vandværket havde sin egen entreprenør, som de havde samarbejdet med i mange år. Desuden var entreprenøren den eneste autoriserede gas- og vandmester i kommunen og en anden entreprenør ville ikke blive godkendt af vandværket. Bestyrelsen kontaktede alligevel en anden gas- og vandmester for at sammenligne tilbuddet, som var alt for dyrt. Bestyrelsen klagede til Sognerådet, havde kontakt til Landvæsenskommissionen med hensyn til at etablere egen boring, med Monopoltilsynet og samtidig startede bestyrelsen en længerevarende debat i Sydvestjylland om emnet. Sagen blev også omtalt i BT og Klaus Toksvig besøgte bestyrelsen 2 gange og sørgede for at sagen kom i TV avisen. Til sidst gav vandværket sig og efter nogle forsinkelser kunne byggemodningen fortsætte. Byggemodningen var tilendebragt i juli 1966 og byggerierne kunne begynde. I 1967 var 60 – 70 % af husene færdige og i 1969 stort set alle.

Bestyrelsen forhandlede sig også frem til en god pris på opfyldning, muld, pløjning, fræsning og harvning af grundene og indkøb af hæk og planter. Der blev også forhandlet med maskinstationer om snerydning, grusning og renovation.

Da udstykningen endnu ikke var kloakeret, måtte der etableres septiktanke (med lugtgener til følge), og Greve-Kildebrønde blev derfor ofte i folkemunde kaldt Greve-Sivebrønde.

Tilkørselsforhold.

Hvis man ikke havde bil, skulle man, for at komme til grundejerforeningens område, køre med de røde busser (linje 121) fra Valby Station til Mosedevej. Man gik så gennem det åbne landskab forbi Mosede Mose, gennem Mosede Landsby. Her delte vejen sig. Den ene vej gik til Karlslunde Landsby og den anden vej gik til Greve Landsby. På vejen mod Greve kom man til grundejerforeningens område ved at gå ind ad Gadesvinget til Damager Vænge. Vejen gik videre forbi Bækkegård Mejeri/senere Greve Vaskeri/senere en galvaniserings virksomhed, forbi Grevegården (nu Greve Museum) til Greve Landsby videre til Roskilde. Ved udstykningen var den kun en grusvej. Nældebjergvej var anlagt, men ikke Blågårdsvej og ikke motorvejen.

Vi var rigtigt kommet på landet.

Den gamle Mosedevej

Gadesvinget hed fra starten Gadespæld (opr. Gadespæeld), idet Mosede Landsby fra gammel tid havde haft en græsningseng på det sted, og der ved vejen var en låge (et spæld) til området.

Det var dog for meget for nogle af tilflytterne, og navnet blev senere ændret til Gadesvinget.

Mosedede Landsby omtales første gang omkring 1376. Landsbykernen er placeret for enden af moseområdet (Mosedede Mose), hvorfra der tidligere har været adgang via båd til Køge Bugt. Gårdene har tidligere hørt under Bidstrup Gods.

Mosedede Landsby bestod dengang af 6 gårde, nogle husmandssteder, en købmand, en smed og en lille skole. Den gård som vores grunde er udstykket af, blev revet ned lige efter udstykningen og derefter var der, som i dag, 5 gårde. Den lille skole blev nedlagt i 1954, da kommunen byggede Centralskolen (den nuværende Hedelyskolen). Mosede Landsby var en overgang lidt af en kunstnerkoloni. Her boede bl.a. sangerne Gustav Winckler og Jørgen Winckler, Thøger Olesen som var gift med Jonna Sej, som også var kunstner samt radiomanden Hans Vangkilde. Hans Vangkilde var med til at starte Radio Merkur, et skib i Øresund, der sendte musik og reklamer. Det var på det tidspunkt ikke lovligt at sende reklamer og radioen blev da også senere lukket igen.

Indkøbsmuligheder.

Når man skulle handle var den nærmeste købmand Robert Frederiksen i Mosede Landsby, brugsen i Greve Landsby og forretningerne på strandvejen. Ved større indkøb kørte man til Taastrup. Det hændte også at slagteren i Greve Landsby kørte rundt og solgte kødvarer.

Børnepasning

De nye parcelhuskvarterer blev hurtigt børnerige, og i begyndelsen var der ingen daginstitutioner. Mange kvinder "gik hjemme" og dem der arbejdede, fik passet deres børn hos husmødre, der tjente lidt ved det. Nogle af grundejerforeningens medlemmer tog initiativ til at etablere en børnehave. De meldte sig ind i foreningen Frie Børnehaver og Fritidshjem og fik bevilget en byggegrund af kommunen. Så blev Blågården Børnehave bygget og kommunen indvilgede i at drive den. Byrådet har i 2014 besluttet at nedlægge børnehaven, som led i en tilpasning af kapaciteten som følge af, at børnetallet i kommunen er faldet.

Kloakering

I 1969/70 blev udstykningen kloakeret. Fra mosen til den nuværende Blågårdsvej løb en et sognevandløb, som i forbindelse med kloakeringen blev rørlagt. Veje og stier blev herefter færdiggjort.

Selv om grundene var billige, løb der mange udgifter på til byggemodning og opførelse af huse. Så helt billigt var det ikke. Det kan oplyses at en færdig ejendom i 1968 kunne sælges for 175 – 225.000 kr. som var mange penge dengang.

Da grundene blev solgt så billigt (ca. 10.000 kr.), blev det vedtaget at grundstigningsskylden skulle sættes til 13.000 kr. Grundene steg imidlertid så hurtigt, at loven ikke virkede efter hensigten, og den blev ophævet igen.

Nye trafikale muligheder

Blågårdsvej blev indviet 1. juni 1970 og forbindelsesvejen mellem Damager Vænge og Gadesvinget blev lukket. Samtidig oprettede DSB en ny busforbindelse fra Valby til grundejerforeningens område. I 1972 blev motorvejen indviet.

Sociale aktiviteter

I 1969 afholdtes den 1. fastelavnsfest på det store grønne område ved mosen. Der var stor tilslutning og der var slik og sodavand til børnene samt gaver til kattekonger og kattedronninger og til den bedst udklædte pige og dreng. Og selvfølgelig øl til de voksne. Denne fest blev en tradition og finder stadig sted, i 1999 udvidet med en tønde til damerne.

Nogle grundejere tog initiativ til at brænde Sct. Hans bål på det store grønne område ved mosen. Det var meget hyggeligt. Der blev lavet heks, spillet, sunget og danset, børnene lavede snobrød og tilslutningen var stor. Senere blev det mere officielt, idet bestyrelsen sørgede for ølsalg og snobrød til børnene. Aktiviteten blev dog til sidst stoppet, dels på grund af, at alle glemte oprydningen bagefter og det derfor var de samme, der hvert år følte sig forpligtet til at rydde op. Dels fordi grene og lignende blev lagt på området så tidligt, at dyr og fugle byggede rede i det og endelig at det på et tidspunkt blev "forbudt" at brænde bål af på grund af brandfare.

Da foreningen fyldte 10 år og 25 år blev der holdt fest. Der var god stemning, men tilslutningen var ikke stor. Der har derfor ikke senere været afholdt fester, da der ikke har været den store interesse samt lyst til at bruge foreningens penge hertil.

Der har dog på de forskellige veje været holdt vejfester på grundejernes egne initiativer.

Fællesantenneanlæg

I 1971 drøftedes om man skulle oprette et fællesantenneanlæg. Det blev dog ikke til noget, da der ikke var tilslutning nok. Bestyrelsen holdt sig løbende orienteret om diverse muligheder.

Fra privatveje til kommunale veje

Den 31.1.1983 overtog Greve Kommune vejene. Det betød en lettelse for grundejerforeningen, idet vi så ikke længere havde udgifter hertil. Snerydningen er dog ikke så god, som da vi selv skulle vedligeholde vejene, idet de større veje i kommunen har højere prioritet end mindre veje som vores.

Legeplads

Da der var mange børn i foreningen, blev etablering af legeplads løbende rejst. I 1987 blev der endeligt nedsat et legepladsudvalg og der blev bevilget 25.000 kr. projektet. Legepladsen, som blev etableret på det lille grønne område, blev ca. 50 % dyrere end det budgetterede, da udvalget havde svært ved at styre udgifterne. Det kneb med vedligeholdelse og benyttelse af legepladsen og i 2001 blev den revet ned, på nær det gyngestativ som står der i dag og løbende bliver gennemgået af bestyrelsen med hensyn til sikkerheden.

Anlægsfond

I 1993 blev det vedtaget at afsætte en anlægsfond til forskønnelse af de grønne områder. Opsparingen til fonden, ophørte i 1998 og beløbet indgår nu som en del af foreningens formue.

Bestyrelsens nuværende opgaver

I flere år har bestyrelsens arbejde bestået i at sørge for at området veje og grønne områder, herunder mosen, er i orden. Samtidig arbejder bestyrelsen med henvendelser og forslag fra medlemmerne og har løbende kontakt med Greve Kommune om ovenstående ting. Der har dog været flere større sager som f.eks. asfaltering af Kildestien, reetablering af stien efter slamledning, støjafskærmning og udvidelse af motorvejen, nedlægning af el i jordkabler samt høring i forbindelse med forbedring af kapaciteten på banestrækningen København – Ringsted.

Kildestien

Efter flere års tilløb blev det vedtaget at forny asfaltbelægningen på Kildestien. Dette arbejde blev færdigt i 1997/98 til alles tilfredshed. Det varede dog ikke længe, da Greve Kommune året efter vedtog at etablere et slammineraliseringsanlæg på Tværhøjgård. Det betød at der skulle ligge en kloakledning i stien. Bestyrelsen betingede sig, at der herefter skulle lægges et nyt slid lag på stien. Sådan blev det ikke, idet kommunen ikke var forpligtet til det i henhold til Privatvejsloven. Arbejdet blev udført og stien reetableret. Retableringen var dog både mangelfuld og overfladisk, så der blev brugt en del tid, sammen med grundejerforeningen Elmegården, på forhandlinger med kommunen om, at få dette rettet op.

I forbindelse med forberedelserne til slammineraliseringsanlæg, fandt landinspektøren ud af, at det store grønne område i virkeligheden ikke tilhørte grundejerforeningen, men Erik Christensen, der i sin tid udstykkede området. Dette blev bragt i orden og vi overtog området for 0 kr. og har nu skøde herpå.

Støjdæmpning og udvidelse af motorvejen

Da motorvejen blev indviet, var ingen klar over, hvad virkning det ville få støjmæssigt. Det opdagede vi som årene gik og trafikken voksede. Der blev derfor arbejdet meget med at få området støjdæmpet. Der gik 3 år inden det lykkedes. Bestyrelsen havde i den forbindelse forhandlinger med Greve kommune og Vejdirektoratet. Der blev i 2000 opsat en 3 m høj støjskærm, betalt af Vejdirektoratet.

Motorvejen blev i 2008 udvidet fra 6 til 8 spor og støjskærmen blev erstattet med en skærm på 4 m, som bestyrelsen oprindeligt havde ønsket. I forbindelse med planerne om udvidelsen nedsatte Vejdirektoratet en nabohearing. Også her var bestyrelsen var bestyrelsen på banen.

Bestyrelsen havde i forbindelse med støjdæmpning et godt samarbejde med de omkringliggende grundejerforeninger Elmegården, Mosede Bypark og Blågården.

Nedlægning af el i jordkabler

I 2011 blev strømforsyningen ændret fra luftledninger til jordkabler. Bestyrelsen indsamlede klager fra medlemmerne over retablering af indkørsler og rabatter og kontaktede DONG og kommunen, så retableringen blev færdiggjort.

Bane fra København til Ringsted

1998 fremlagde Banestyrelsen en plan om at forbedre kapaciteten på banestrækningen København-Ringsted. Et politisk flertal besluttede imidlertid at stoppe arbejdet. I 2001 vedtog Folketinget en ændring af projekteringsloven, som i 2007 blev erstattet af en ny, som betød at Trafikstyrelsen kunne gennemføre en indledende projektering af 2 forslag: En udvidelse af den eksisterende bane og et nybygningsforslag om en dobbeltsporet bane langs motorvejen via Køge.

Nybygningsforslaget mødte stor modstand fra de berørte kommuner og grundejerforeninger, som syntes at der var støj nok fra motorvejen og at linjeføringen brød med region- og kommuneplanernes bærende princip om friholdte grønne kiler.

Folketinget vedtog alligevel nybygningsplanen. Arbejdet er gået i gang og forventes færdigt i 2018.

Ud for Kildegårdens område bliver banen dog gravet ned og det vil formentlig/forhåbentligt medføre at støjen begrænses.

Mosen

Den gamle mose, som støder op til det store grønne område, var oprindeligt en mose med et meget lille vandhul. I forbindelse med kloakeringen blev det nødvendigt at udvide og uddybe søen, så den kunne bruges som regnvandsbassin. Området ejes af Greve kommune.

Mosen bliver gennemløbet af et sognevandløb, som udspringer på Greve Main, løber videre langs stamvejen Damager Vænge og ender i Køge Bugt. Vandløbet er nu rørlagt.

Mosen er mange steder nærmest bundløs. Det fik kloakentreprenøren i sin tid at føle, da en af hans gravemaskiner næsten forsvandt.

Om vinteren blev mosen tidligere benyttet, af foreningens børn og voksne som skøjtebane og skrænterne som kælkebakke. Om sommeren måtte børnene ikke lege ved mosen af hensyn til drukningsfaren. Der var dog enkelte, der fiskede der og forsøgte sig med en tømmerflåde. Engang var der et barn, der havde forvildet sig ud i vandet. Han blev heldigvis uden problemer hentet op igen.

Mosen er en del af vores rekreative områder, og bestyrelsen gør et stort arbejde for at fastholde kommunen på at vedligeholde området. Området besøges hver dag af grundejere, der tager turen på stien langs vandet. Mosen er ind imellem blevet "friseret" og oprenset, men ikke så ofte, som der skal til for at gøre den til et virkeligt attraktivt naturområde. Når området er i orden, tiltrækker det dyreliv som svaner, ænder og hejrer, men når det vokser til, forsvinder det lige så stille igen.

I forbindelse med de voldsomme regnskyl i de senere år er kommunen blevet meget opmærksom på at afhjælpe dette ved, at have regnvandsbassiner til at opsuge vandet. Der er derfor tale om at udvide eller etablere endnu et bassin på området. Bestyrelsen har derfor taget kontakt til kommunen om dette for, at være med fra starten af planlægningen, dels for at sætte sit præg på udseendet og beplantningen, dels for at høre konsekvenserne for de nærmest liggende grunde.

Greve, den 22. marts 2014/Jens Ove Nielsen og Anne Søndergaard